

Cercul rebrîșorenilor din Cluj-Napoca

N. T.

În continuarea consemnărilor făcute în seria nouă a „Arhivei Someșene” începînd cu vol. I (1972) în care, sub titlul **Încrестări pe răbojul vremii**, s-a început o adevărată cronică culturală însemnîndu-se toate „realizările mai semnificative” ale societăților „cu caracter de cercetare istorică” care s-au manifestat la Năsăud, — redăm în cele de mai jos, cu același scop de „a servi ca material documentar pentru viitor”,¹ cîteva din manifestările de interes cultural și istoric pentru Țara Năsăudului ale unor grupuri constituite afiliate Societății de științe istorice din R. S. România. Este vorba despre activitatea desfășurată de către „fiii județului Bistrița-Năsăud și toți cei care au învățat în școlile năsăudene stabiliți în municipiul Cluj-Napoca, care, începînd cu anul 1975, luîndu-se după exemplul blăjenilor din vechea capitală a Ardealului (Năsăudul, după cum se știe, era supranumit Blajul părților de nord ale Transilvaniei), au ales ziua de 4 octombrie, data inaugurării înființării liceului „George Coșbuc” din Năsăud, pentru a se întîlni anual în cadrul unei mese comune. Ideea aceasta fericită, care are tradiție în trecutul vieții românești din Ardeal, și hotărîrea de traducere în faptă a ei, a fost lansată la prima întîlnire a rebrîșorenilor, constituiți ulterior în **CERCUL REBRIȘIRENILOR DIN CLUJ-NAPOCA** afiliat Societății de Șt. istorice — Filiala Cluj, care, în ziua de 29 amrtie 1975 au sărbătorit pe doi dintre cei mai reprezentativi consăteni ai lor, pe tov. **Onișor Cârceu**, ridicat la gradul de general-maior, primul ofițer-general din Armata R. S. România, originar din Țara Năsăudului, ținut cu o atît de frumoasă tradiție militară și pe **Valeriu Varvari**, profesor și scriitor, cu ocazia apariției primului său volum de proză „1.100 de zile risipite”. Atunci s-a constituit un Comitet de organizare a celei din-

---

1. Octavian Ruleanu, „Încrестări pe răbojul vremii”, Arhiva Someșană“ I. 972. p. 255.

tii întâlniri a fiilor județului Bistrița-Năsăud stabiliți în Cluj-Napoca, cu următoarea componență : Președinte : prof. univ. Gavril Scridon ; vice-președinți : general-maior Onișor Cârțu și prof. dr. Teodor Tanco ; secretar : ec. N. Trifoiu ; membri : prof. Vasile Haja, prof. O. Filipoiu și prof. T. Ghițan.

În ziua de 4 oct. 1975, în saloanele Restaurantului „Metropol“ din Cluj-Napoca, peste 150 de participanți, reprezentând toate categoriile și profesiunile : muncitori, elevi, studenți, tehnicieni, ingineri, economiști, medici, învățători, profesori, cadre universitare, militari de toate gradele, conducători de instituții și întreprinderi, activiști ai Partidului Comunist Român, etc., s-au întâlnit, mulți pentru prima oară, cunoscându-se sau recunoscându-se după ce nu s-au mai văzut de pe băncile școlilor, emoționați și încântați de prilejul oferit.

Au luat cuvântul : prof. dr. Teodor Tanco, care în numele Comitetului de inițiativă, a expus pe scurt preliminările acestei întâlniri și a prezentat pe membrii Comitetului care, îndeplinindu-și misiunea, se consideră autodizolvat, totodată propunând și participanții prin aplauze, aprobând, ca pentru organizarea întâlnirii de anul viitor să rămână ales numai președintele, prof. univ. Gavril Scridon, care să-și formeze din timp un comitet cu misiunea de a pregăti întâlnirea viitoare din ziua de 4 oct. 1976. A urmat prof. Gavril Scridon, președintele Comitetului de organizare, care a rostit o vibrantă cuvântare făcând elogiul plaiurilor natale sau de origină, a plaiurilor năsăudene și bistrițene, a înaintașilor, a părinților și dascălilor mai ales căroră li se cuvine toată cinstirea și recunoștința. A amintit valorile care le-a dăruit neamului și patriei, colțul acesta de țară, realizările din trecut și impetuosul avânt, manifestat pe toate planurile, din anii construirii socialismului în România, când județul Bistrița-Năsăud se dezvoltă și înflorește ca Făt-Frumosul din poveste ; despre contribuția fiilor acestui județ care s-au impus în toate ramurile de activitate și în afara locurilor sau ținutului natal, mulți și în Cluj-Napoca, dintre care atîția prezenți și la această atît de bine primită și reușită manifestare, care dorim și avem toate temeiurile să devină tradițională pentru fiii județului Bistrița-Năsăud stabiliți în Cluj-Napoca care doresc și sînt hotărîți să mențină legăturile cu plaiurile și localitățile natale sau de origină fiind interesați, cointeresați chiar, să-și aducă contribuții, fiecare după posibilități, la cunoașterea și prețuirea trecutului, prezentului și viitorului întregului ținut, străvechii Țări a Năsăudului, întregului județ Bistrița-Năsăud.

În încheiere a mulțumit conducerilor de Partid și de Stat, atît celor locale, din Cluj-Napoca, cît și celor din Bistrița, cu știerea și aprobarea căroră are loc această binevenită manifestare.

Relevăm, de asemenea, că în timpul acestei „conveniri“ participantei însuflețiți, acompaniați și de orchestra restaurantului au cîntat : „Hora Unirii“, „Guadearmus“, și Oda liceului din Năsăud:

„Astăzi virtuții, belice străbune / Fii lui Marte de pe Valea Rodnei. . .“.

După o săptămână, la 11 oct. 1975, CERCUL REBRIȘORENILOR DIN CLUJ-NAPOCA a organizat, la Arhivele Statului din Cluj-Napoca, în cadrul Societății de științe istorice la care este afiliat, o sesiune de comunicări științifice pe teme locale : REBRIȘOARA-NĂSĂUD prezentându-se următoarele comunicări : General-maior Onișor Cârțu : **Tradiții militare și militari din trecutul Rebrîșoarei** ; prof. I. Rusu-Sărățeanu, directorul filialei Bistrița-Năsăud a Arhivelor Statului : **Atestările documentare ale Rebrîșoarei**; Pompei Boca (Bistrița) : **Problema elaborării monografiei comunei Rebrîșoara — tematica lucrării** ; dr. Octavian Mihăiesc, medic : **Contribuții la problema etnogenezei populației comunei Rebrîșoara** ; Nicolae Trifoiu : **Rebrîșoara — vatra Mureșenilor** și prof. dr. Artemiu Publiu și prof. Maxim Pop, autorii celei dintâi monografii a războiului de la 1877—1878 : **RESBELULU ORIENTALE ILUSTRATU**, Graz, (Austria), 1878 ; conf. univ. Enea Borza : **Iacob Mureșianu-Tatăl, inițiatorul cadrilului „ROMANA“**, lector univ. dr. Teodor Tanco : **Din Galeria cărturarilor rebrîșoreni** : Prof. Macedon Linul și Prof. Gheorghe Breharu (Gherla) : **Activitatea unui cărturar rebrîșorean la Gherla** : Prof. dr. Emil Precup, directorul liceului „Petru Maior“ din Gherla, 1919—1940.

Aceste comunicări au adus contribuții inedite la cunoașterea locului și rolului Rebrîșoarei, a acestei fruntașe comune „grănice-rești“ din Țara Năsăudului, a fiilor ei, a numeroșilor cărturari, militari și alți oameni de seamă pe care i-a dat această localitate, vatră a Mureșenilor (Andrei, Iacob, Ioachim), țării și neamului nostru.

Tov. Prof. Al. Matei, directorul Filialei Cluj a Arhivelor Statului, gazda sesiunii, în calitate și de membru al Comitetului de conducere al Filialei Cluj a Societății de științe istorice, a relevat, în încheiere, valoarea științifică a contribuțiilor aduse și aportul acestora pentru lucrarea fundamentală care se preconizează, „**Monografia comunei Rebrîșoara**“, la care rebrîșoreni, cetățeni ai municipiului Cluj-Napoca, care au constituit CERCUL REBRIȘORENILOR DIN CLUJ-NAPOCA, care au debutat atât de frumos cu organizarea acestei reuniuni, o aduc consătenilor lor, cadrele politice, administrative și didactice, ca și tuturor celor interesați și cointeresați pentru elaborarea unei lucrări de însemnătatea unei monografii, care să corespundă exigențelor științelor sociologice și materialist-istorice. Arhivele Statului — filiala Cluj, stă la dispoziția cercetătorilor cu documente de bază care interesează direct istoricul comunei Rebrîșoara și a ținutului, a întregului județ Bistrița-Năsăud.